

Sygn. akt *XIV U 1138/20*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 listopada 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XIV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący:	<i>Sędzia del. Katarzyna Szaniawska-Stejblis</i>

po rozpoznaniu w dniu 16 listopada 2020 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym sprawy D. S.

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W.**

o świadczenie postojowe

na skutek odwołania D. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.

z dnia 27 maja 2020 r. nr (...)

orzeka:

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje D. S. prawo do świadczenia postojowego.

Katarzyna Szaniawska-Stejblis

Sygn. akt XIV U 1138/20

UZASADNIENIE

Decyzją z 27 maja 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. na podstawie art. 15zv ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...), innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacjami kryzysowymi (Dz. U. poz. 374 ze zm.) w związku z art. 83 ust. 1 i 2 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 266 ze zm.) odmówił D. S. prawa do świadczenia postojowego. W uzasadnieniu organ rentowy podał, że na podstawie art. 15zq ust. 4 pkt 1 ww. ustawy, osobie prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą świadczenie postojowe przysługuje, jeżeli rozpoczęła prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej przed 1 lutego 2020 r. i nie zawiesiła prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej oraz jeżeli przychód z prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych uzyskany w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku o świadczenie postojowe był o co najmniej 15% niższy od przychodu uzyskanego w miesiącu poprzedzającym ten miesiąc. We wniosku z 19 kwietnia 2020 r. ubezpieczony jako kwotę przychodu osiągniętą w miesiącu lutym wykazał o zł, również w miesiącu marcu wskazał kwotę o zł. Różnica pomiędzy przychodem w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku o świadczenie postojowe nie była o co najmniej 15% niższa od przychodu uzyskanego w miesiącu poprzedzającym ten miesiąc. W związku z powyższym wydano zaskarżoną decyzję (decyzja, w a.r.).

Odwołanie od powyższej decyzji złożył D. S., wnosząc o przyznanie mu prawa do świadczenia postojowego (odwołanie, k. 2-2v a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o jego oddalenie (odpowiedź na odwołanie, k. 3-3v).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

D. S. (ur. (...)) 19 kwietnia 2020 r. złożył wniosek o wypłatę świadczenia postojowego w związku z przeciwdziałaniem skutkom wywołanym (...) dla osób prowadzących działalność gospodarczą. We wniosku wskazał, że przychód w dwóch miesiącach poprzedzających miesiąc złożenia wniosku wyniósł: za luty 2020 r. - 0 zł, za marzec - 0 zł (wniosek w a.r.).

Powyższy, niesporny między stronami stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach rentowych. Żadna z istotnych okoliczności faktycznych nie była przedmiotem sporu, a strony prezentowały jedynie odmienne stanowiska co do wykładni oraz zastosowania przepisów prawa materialnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 15zq ust. 4 pkt 1 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...), innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych - osobie prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą świadczenie postojowe przysługuje, jeżeli rozpoczęła prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej przed 1 kwietnia 2020 r. i nie zawiesiła prowadzenia tej działalności oraz przychód z prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych uzyskany w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku o świadczenie postojowe był o co najmniej 15% niższy od przychodu uzyskanego w miesiącu poprzedzającym ten miesiąc.

Wspomniana ustawa określa wprost warunki otrzymania świadczenia postojowego. Wątpliwości nasuwają się w sytuacji, gdy wnioskodawca nie osiąga żadnego przychodu przez dwa lub więcej miesięcy. Pozwany, stosując wykładnię językową art. 15zq ust 4 pkt 1 ustawy, odmówił przyznania wnioskodawcy świadczenia postojowego.

Sytuacja jest jednak znacznie bardziej złożona, ponieważ wsparcie przedsiębiorców w postaci świadczenia postojowego powinno służyć głównie tym podmiotom, które są zagrożone zatorami płatniczymi czy upadłością. Przesądzenie rozważanej kwestii wymaga odwołania się do ratio legis art. 15 zq ustawy.

W uzasadnieniu projektu nowelizacji, która wprowadziła do ustawy art. 15zq, podkreślono, że osoby prowadzące działalność gospodarczą, opłacające składki same za siebie oraz osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia, innej umowy o świadczenie usług, do których zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące umowy zlecenia, a także osoby wykonujące pracę na podstawie umowy o dzieło są szczególnie narażone na „niestabilność, a nawet całkowitą utratę przychodów z powodu pandemii (...), ze względu na brak zleceń lub zamówień czy rezygnację z realizowanych lub zawieranych umów”. Rozwiązania legislacyjne obowiązujące już wcześniej w obliczu pandemii spowodowanej (...) w wielu przypadkach okazały się niedostateczne, aby uchronić określone grupy podmiotów przed zatorami płatniczymi i upadłością, jak również brakiem środków finansowych na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych. Świadczenie postojowe zostało wprowadzone dla zmniejszenia negatywnych skutków gospodarczych (...) ((...)). Uzasadnienie do ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...), innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw, druk nr 299).

Celem ustawodawcy, który wprowadził wspomniany powyżej warunek spadku przychodu o 15% nie było zatem pozbawienie świadczenia postojowego przedsiębiorców najbardziej dotkniętych skutkami kryzysu, a określenie pewnej minimalnej wielkości uprawniającej do tego świadczenia. Oczwistym jest, że przychód w wysokości 0 zł nie może zmniejszyć się o 15% w porównaniu z przychodem wynoszącym 0 zł, ale nie może to przesądzać o braku prawa do świadczenia postojowego. Kluczowe jest bowiem, że przede wszystkim przedsiębiorca, który nie osiąga żadnego

przychodu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, jest zagrożony zatorami płatniczymi lub upadłością. Tacy przedsiębiorcy zagrożeni upadłością czy utratą środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych powinni zatem otrzymać świadczenie postojowe w sytuacji wykazywania przychodu w wysokości 0 zł przez okres kilku następujących po sobie miesięcy.

Gdyby założyć, że rację ma pozwany, który odmawia jego przyznania z uwagi na wskazanie we wniosku przychodów 0 zł za dwa następujące po sobie miesiące, to cel art. 15zq ustawy nie zostałby zrealizowany, a skutki ekonomiczne kryzysu gospodarczego byłyby znacznie bardziej odczuwalne. Wszak regulacje dotyczące świadczenia postojowego mają zmniejszać negatywne konsekwencje gospodarcze pandemii, a nie je pogłębiać.

W doktrynie i w orzecznictwie słusznie akcentuje się pierwszeństwo wykładni językowej nad pozostałymi rodzajami wykładni, tj. systemową i celowościową. Jednocześnie przyjmuje się trafnie, że w wyjątkowych sytuacjach wolno odstąpić od literalnego znaczenia przepisu. Taka możliwość powstaje, gdy wykładnia językowa pozostaje w oczywistej sprzeczności z treścią innych norm, prowadzi do absurdalnych z punktu widzenia społecznego lub ekonomicznego konsekwencji, rażąco niesprawiedliwych rozstrzygnięć lub pozostaje w oczywistej sprzeczności z powszechnie akceptowanymi normami moralnymi (Uchwała Sądu Najwyższego z 14 października 2004 r., sygn. akt III CZP 37/04). Zastosowanie wykładni celowościowej art. 15zq ustawy w niniejszej sprawie nie może budzić wątpliwości. Ścisłe i literalne rozumienie powyższego przepisu prowadzi do nieracjonalnych konsekwencji. Podmioty nieosiągające przychodów na skutek (...) są w znacznie gorszej sytuacji ekonomicznej niż przedsiębiorcy wykazujący jedynie spadek przychodu o 15%. Wszak świadczenie postojowe przewidziano dla tych właśnie przedsiębiorców, którzy zostali najbardziej dotknięci skutkami kryzysu ekonomicznego wywołanego (...). Dlatego też słuszne i uzasadnione jest przyjęcie, że świadczenie postojowe, o którym mowa w art. 15zq ustawy przysługuje również podmiotom, które w dwóch kolejnych miesiącach ujawnionych we wniosku wskazały przychód w wysokości 0 zł. Przeciwna interpretacja – co już wskazano – byłaby rażąco niesprawiedliwa i sprzeczna z celem analizowanej regulacji.

Stosując wykładnię celowościową oraz mając na uwadze ust. 3 tegoż przepisu należy wskazać, że ustawodawca za nadrzędne uznał zaistnienie w następstwie wystąpienia (...) „przestoju w prowadzeniu działalności”. Później zaś określił dodatkowe warunki tego przestoju dla uzyskania przedmiotowego świadczenia.

Konieczność stosowania wykładni celowościowej umacnia jeszcze argument systemowy. Stosownie bowiem do § 5 pkt 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z 13 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 433) ustanowiono czasowe ograniczenie prowadzenia przez przedsiębiorców w rozumieniu przepisów ustawy z 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców oraz przez inne podmioty działalności w tym przepisie wymienionej. Literalna wykładnia art. 15zq ust. 4 pkt 1 ustawy z 2 marca 2020 r. oznaczałaby w tej sytuacji, że prawodawca z jednej strony w drodze rozporządzenia czasowo pozbawił część przedsiębiorców możliwości prowadzenia działalności gospodarczej, z drugiej strony w drodze ustawy pozbawił tychże przedsiębiorców prawa do świadczenia postojowego. Byłoby to sprzeczne z koncepcją racjonalnego ustawodawcy obowiązującą w demokratycznym państwie prawnym.

Tymczasem celem ustawodawcy, co już podkreślono, była rekompensata niespodziewanie utraconych przychodów przedsiębiorcom, których działalność gospodarcza na skutek (...) doznała przestoju (art. 15zq ust. 3). Odwołujący niewątpliwie jest takim przedsiębiorcą.

Z uwagi na powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję.

Sędzia del. Katarzyna Szaniawska-Stejblis